

Dvanajst milijonov brezposelnih delavcev v Ameriki

Cez 18,000,000 oseb prejema podporo

ADMINISTRACIJA WPA OPRANA

Washington, D. C., 21. apr. — Preliminarno poročilo posebnega senatnega odbora, kateremu predseduje senator James P. Byrnes, pravi, da je v Ameriki 12,000,000 brezposelnih delavcev, 18 milijonov oseb, ena sedmina prebivalstva, pa prejema podporo v eni ali drugi obliki od federalne, državnih in krajevnih virov.

Poročilo, ki je bilo včeraj objavljeno, dalje pravi, da so znani relifni izdatki v preteklem letu \$2,891,000,000, v zadnjih petih letih pa \$14,200,000,000. Odbor priporoča proučevanje rešitve problema in programov, ki jih izvajajo federalne, državne in pokrajinske relifne uprave. Poročilo kritizira Rooseveltovo relifno politiko, zavrača pa idejo o "grafftu", zapravljanju in nesposobnosti federalne relifne administracije (WPA).

Stavka skladiščnih delavcev v Penni

Philadelphia, Pa. — (FP) — Mestne avtoritete so posegle v stavko, ki jo je oklical unija skladiščnih delavcev (ADF) v štirih veletrgovinah — Lit Bros., Strawbridge & Clothiers, Gimbel Co. in Snellenburg Co. Direktorji teh veletrgovin so izjavili stavko, ko so izjavili, da ne bodo pristali na zahteve unije glede zvišanja plače. Objavili so oglase v tujakšnjih dnevnikih, v katerih tožijo, da so zahteve pretirane, da tako pridobijo ljudstvo na svojo stran.

Deportacija Bridgesa odložena

Washington, D. C. — (FP) — Federalni delavski department je ustavil proceduro glede deportacije Harryja Bridgesa, vodilja organiziranih pristaniških delavcev na zapadu, dokler ne bo vrhovno sodišče podalo odločbo, ali je to, da je nedržavljan in komunistične stranke, za katero vzrok za deportacijo.

Pretep na nacijskem shodu v New Yorku

New York, 21. apr. — Na shodu, ki ga je sklical Nemško-ameriška zveza, nacijska organizacija, da proslavi Hitlerjev rojstni dan, je prišlo do pretepa, v katerem je bilo deset oseb ranjenih. Predno se je shod otvoril, so prišli piketi pred dvorano. Rekli so, da so člani Nemško-ameriškega delavskega kluba in organizacije Mladi patriotje. Rabuka je sledila, ko je nacijski govornik povlečeval Hitlerja in kritiziral Roosevelta in državnega tajnika Hulla, ker nočeta priznati "Anschlusa", zveze med Nemčijo in Avstrijo. V akcijo je bila pozvana policija in razglašeno pretepače.

Konvencija farmer-laboritov v Wisconsinu

Milwaukee, Wis. — Farmar-sko-delavska progresivna federacija bo imela svojo letno konvencijo v Madisonu, ki se prične 21. maja. Na tej konvenciji bodo nominirani kandidati in sprejeta platforma. Dalje bo predložen načrt glede kampanje, da organizacija poveča število članov.

Boj za olajšanje davkov velebiznisu

Washington, — (FP) — V zakonskem odseku obeh zbornic je prišlo do popolnega zastoj v velikem boju o novem davčnem zakonu glede profitnega in kapitalnega davka. Zastopniki obeh zbornic vztrajajo vsak pri svojem stališču.

Medtem, ko posebni kovači javnega mnenja dnevno napovedujejo zmago pripadnikov senatnega osnutka nižje zbornice, še ni nobenih znakov, da bo prišlo do kapitulacije zastopnikov nižje zbornice.

Kakor znano, nudi senatni osnutek velike koncesije velebiznisu, ker odpravlja davek na nerazdeljene korporacijske profite in tudi reducira davek na kapital. Vse to pod pretvezo, da velebiznis potrebuje "novega odličja", novih davčnih olajšav, predno bo zopet poglaval industrijsko kolesje v tek.

Osnutek nižje zbornice pa se drži Rooseveltovega priporočila, ki je proti odpravi nadprofitnega davka in tudi proti odpravi principa stopnjevalnega kapitalnega davka.

Glavni figuri v tem boju sta zdaj Robert Doughton iz North Caroline, načelnik zastopnikov nižje zbornice, in senator Pat Harrison iz Missisipija. Doughton do sedaj še ni pokazal nobenega znaka, da bo kapituliral. Če bo pri tem vztrajal, se bodo najbrže podali zastopniki senata, ker je čas na strani kongresnika Doughtona. Ako ne pride do sporazuma med obema skupinama, bosta oba osnutka enostavno umrla, v veljavi pa bo ostal sedanji zakon. Mnenje je, da se bo senator Harrison raje podal kakor pa, da bi prišlo do tega, ker je osnutek nižje zbornice ugodnejši za velebiznis kakor pa sedanji zakon.

Lov na rumunske fašiste se nadaljuje

Policija zasegla velike zaloge orožja in streliva

Bukarešta, Rumunija, 21. apr. — Avtoritete, ki so se odločile, da mora biti "vstaja" članov Zelenice garde, fašistične organizacije, popolnoma zatrta do prihodnje nedelje, pravoslavnega velikonočnega praznika, so razširile lov na sumljive karakterje. Zadnje poročilo se glasi, da je bilo okrog 1800 fašistov in zarotnikov aretiranih.

V Bozu, Transilvanija, je policija konfiscirala velike zaloge orožja in municije, ki je bilo skrito v kmetskih poslopih. V Bu-

Edward Beneš, predsednik Češkoslovaške, in njegova žena.

GONJA PROTI UNIJI AVT. NIH DELAVCEV

Glasilo finančnikov napoveduje vojno

ODBOR CIO POSEŽE V SPOR

New York, — (FP) — Da je bil Wall Street Journal, glasilo finančnih močestev, informiran, da se mogočne avtne kompanije pripravljajo na vojno z unijo združenih avtnih delavcev, dokazuje članek, ki ga je ta list pravkar objavil. Članek naglašja, da bodo voditelji unije kmalu prisiljeni na čiščenje ekstremnih elementov v uniji.

"Čas je prišel, ko morajo zmerni elementje izbirati med ekstremisti in sodelovanjem z direktorji avtnih kompanij," piše list. "V nekaterih manjših podjetjih je že padla odločitev in radikalni agitatorji so bili odstavljani kot voditelji unije. V mnogih slučajih pogodbe med unijo in družbami niso bile obnovljene in temu je sledilo izboljšanje odnosov med delavci in delodajalci. Delavci so pokazali, da razumejo potežke delodajalcev in pristali so na mezdne redukcije."

List ostro napada zlasti voditelje avtne unije na zapadni strani Detroita. To prikazuje kot ekstremno organizacijo menda zaradi tega, ker se je borila proti Federal Screw Co., ki je izjavila stavko z naznanilom mezdnih redukcij. Unija je v tej stavki zmagala in kompanija je morala podpisati pogodbo, ki je veliko boljša za delavce od prejšnje, katero je raztrgala.

"Značilno je," zaključuje članek, "ker uradniki unije združeni avtnih delavcev, člani Martinove frakcije, niso direktno zapleteni v sedanje spore glede obnovitve pogodb. Iz tega se lahko sklepa, da so se navežali ekstremistov in da bi jih radi nadomestili z zmernimi elementi."

Zdaj se je izvedelo, da je Wyndham Mortimer, podpredsednik avtne unije, govoril z voditelji Odbora za industrijsko organizacijo o sporu v avtni uniji, ko se je udeležil konferenčne voditelje unij CIO v Washingtonu, nakar je bilo naznanjeno, da bo John L. Lewis, načelnik CIO, posegel v konflikt.

karešiti je v teku policijska preiskava gostiln in kavarn. Komisija juristov zdaj pregleduje evidenco o zaroti, ki jo je policija dobila v navalih. Obiljubila je, da bodo vsi oni, katere je policija aretirala, a bodo lahko dokazali, da niso vedeli, da so nameravali zarotniki ugrabiti kralja Karola in vzpostaviti fašistično državo, izpušeni iz ječe.

Rooseveltovo program dobil oporo

Opozicija začela popuščati v boju proti administraciji

Washington, D. C. — (FP) — Odmev Rooseveltove poslanice kongresu, v kateri ga je pozval, naj dovoli \$4,500,000,000 za pobijanje nove depresije, in poznejšega govora po radiu je ugoden. Mnogi kongresniki in senatorji se želijo sprijazniti z Rooseveltovo administracijo in nekateri se že kesajo, ker so glasovali proti Rooseveltovemu načrtu reorganiziranja federalnih departmentov.

Od Rooseveltovega programa ne bodo imeli koristi samo brezposelni, ki ne morejo dobiti služba v privatnih industrijah, temveč tudi podjetniki in trgovci, če ga bo kongres sprejel. Ti so že izjavili, da se strinjajo s programom in da ga bodo podpirali.

Eden od glavnih nasprotnikov Rooseveltovega "new deala", kongresnik John O'Connor, demokrat iz New Yorka in načelnik poslovnega odbora nižje zbornice, je poslal pismo Williamu Greenu, predsedniku Ameriške delavske federacije, v katerem izražajo svojo lojalnost Rooseveltu in predsedniškemu programu. Prej je kritiziral Rooseveltov program samo zaradi tega, ker ni šel dovolj daleč.

Reakcionarni senatorji in kongresniki so zelo previdno v svojih komentarjih Rooseveltovega programa. Navadnih, ostrih obsoj, kakršne so izrekli prej, da je predsednik odgovoren za novo krizo, ni. Ti sami nimajo nobenega drugega načrta glede potegnitve dežele iz krize.

Demonstracije nacijske oborožene sile

Velike vojaške parade v Berlinu

Berlin, 21. apr. — Diktator Hitler, o katerem je dr. Paul Joseph Goebbels, minister nacijske propagande, dejal, da je militaristični genij, je včeraj praznoval svoj 49. rojstni dan z opazovanjem vojaških parad v Berlinu. Vojaki so paradirali po cesti Unter den Linden, glavni berlinski cesti. Parada je demonstrirala, da so militaristični voditelji ojačili napadalno silo armade in zgradili sposobno vojno mašino. Njena sposobnost se bo po mnenju militarističnih veščakov najbolj pokazala na odprti bojščih.

Na čelu parade je korakal bataljon avstrijske pehote iz Linca. Vojaki so nosili nove nemške uniforme, toda dovolili jim niso gosjakega korakanja. Tako so korakali samo nemški vojaki. Pojasnjeno je bilo, da se avstrijski vojaki niso navadili takega korakanja v petih tednih, odkar je Nemčija anektirala Avstrijo.

Za Avstrijci so korakali nemški infanteristi, opremljeni s strojnimi puškami najnovejšega tipa. Vsaka puška tega tipa lahko izstrelila 900 krogel v minuti. Infanteriji so sledili topniški oddelki, konjenica in tanki.

Židje bežijo iz avstrijske province

Dunaj, 21. apr. — Masno izseljevanje židov iz avstrijske province Burgenland se nadaljuje. Samo v zadnjem tednu je 1500 židov pobegnolo v Češkoslovaško in na Ogrsko, kjer pa niso bili vsi dobrodošli. Mnogi so se morali vrniti. Nekateri so našli zavetje na posestvu kneza Ele-

Čehi skušajo omajati zvezo med Rimom in Berlinom

Zadnje vesti

DETROIT. — Delavci zastavkali v osmih tovarnah.

LONDON. — Angleški general napoveduje konec vojne v Španiji in zmago fašistov to poletje. Fašistične čete prodirajo proti Valenciji.

BERLIN. — Hitler odredil konfiskacijo vseh habsburskih posestev v Avstriji.

TOKIO. — Japonski militaristi zdaj pošiljajo veliko regularno armado na Kitajsko.

MADISON, WIS. — Governor La Follette pretrgal stike z Rooseveltom in začel kritizirati novi deal. Domneva se, da La Follette pripravlja teren za ustanovitev samostojne tretje stranke.

Fašisti prodirajo proti Valenciji

Francova zastava zavihrala ob francosko-španski meji

Hendaye, Francija, 21. apr. — Fašistične čete so včeraj zasedle mesto Albocacer, glavni stan lojalistične vojaške posadke v severnem delu province Castellon. To mesto je oddaljeno samo 26 milj od Castellon de Plane, največjega obrežnega mesta med Tarragono in Valencijo. Lojalistična posadka se je podala brez odpora in le nekaj milicnikov se je par ur prej umaknilo v hribe.

Uporniki so okupirali tudi Alcala in zdaj prodirajo proti Valenciji. Pod njihovo kontrolo je zdaj obrežno ozemlje v razdalji 38 milj, ki loči Katalonijo od ostalih teritorijev lojalistične Španije. General Jose Miaja, ki je bil nedavno imenovan za vrhovnega poveljnika španske ljudske armade, je poslal nove čete na to fronto, da ustavi prodiranje fašistov proti Valenciji.

Perpignan, Francija, 21. apr. — Zastave španskih upornikov so včeraj zavihrale v dveh nadaljnjih krajih ob meji med Španijo in Francijo. Fašisti zdaj kontrolirajo devet izmed dvanajstih glavnih prelazov med Španijo in Francijo. Kraj, katerega so fašisti zasedli, sta hrib Portillon, ki leži ob zapadnem robu doline Aran, in Point du Roi, glavni obmejni prelaz v tej dolini. Fašistični armadi v tem sektorju poveljuje general Solchaga.

Poročilo španske vlade se glasi, da je armada 25,000 mož koncentrirana na ozemlju v bližini Seo de Urgela, ki bo skušala postaviti prodiranje fašističnih čet proti Puigcerdri.

Kompanija revidirala stališče napram uniji

Bachanan, Mich. — Poraz župana Franka Mersona pri zadnjih mestnih volitvah je imel takojšen učinek na stališče Clark Equipment Co., firme, ki izdeluje avtne pritlikline in katera je do volitev odločno odklanjala pogajanja z unijo avtnih delavcev. Kompanija je imela v Mersonu in njegovi policiji dobrega zaveznika pri zatiranju unijskega gibanja. Zdaj, ko je bil delavski kandidat izvoljen za župana, se je situacija izpremenila. Kompanija je naznanila, da se bo pogajala z unijo v svrhu sklenitve pogodbe.

merja Lonyajya, ki leži v kotu ob mejah Nemčije, Avstrije, Ogrske in Češkoslovaške.

Predsednik Beneš sledi politiki Velike Britanije

OBRAMBA ČESKO-SLOVAKSKE REPUBLIKE

Praga, 21. apr. — Eduard Beneš, predsednik Češkoslovaške in vrhovni načelnik armade, je včeraj izdal odredbo, katere očitni namen je razrahljanje zveze med fašistično Italijo in nacijsko Nemčijo ter obramba češkoslovaške republike, ki jo je ustvarila versajška pogodba. Beneševa odredba bo prečitana pred vojaškimi formacijami prihodnjega nedelja.

Benešev včerajšnji govor, ki je iznenadil diplomatske kroge v Pragi, je v bistvu slavospev Mussoliniju kot osebi, ne pa fašističnemu režimu. V svojem govoru je Beneš direktno pozval državljane, naj se navdušujejo za Italijo, kar pomeni, da hoče slediti politiki angleške vlade, ki skuša razbiti os Rim-Berlin.

Priliko za ves hrup je dal Beneš dogodek, ki se je pripetil 24. aprila l. 1918. Na ta datum je namreč Italija priznala Čehi, ki so se borili v njeni armadi, kot neodvisno bojno enoto. Po Benešovi izjavi je bilo to priznanje bodoče neodvisnosti Češkoslovaške.

V svojem govoru je Beneš omenil to zvezo med Čehi in Italijani in dejal, da so aspiracije češkega naroda dole simpatični odmev v Italiji. Češki vojaki so igrali veliko vlogo v bitki ob Plavi in poznejših bitkah.

"Ob dvajsetih teh dogodkov kažemo svojo globoko in živo čustva krasni Italiji, njeni glavni armadi in vsem njenim hrabrim sinovom, ki so nas takrat vodili in so bili naši tovariši na fronti," je rekel Beneš.

Kitajci odbijajo japonske naskoke

Mesto Lini je še v kitajskih rokah

Sanghaj, 21. apr. — Kitajske čete uspešno odbijajo naskoke japonskega vojaštva na svoje pozicije v provinci Santung. Druga japonska ofenziva, ki se je pravkar pričela v tej provinci, je bila otvorena s topniškim bombardiranjem. Kitajci priznavajo, da je položaj kritičen in da so Japonci porušili nekaj utrdb, zanikajo pa poročilo o japonski okupaciji mesta Lini. Edini uspeh sovražnika je bil porušitev zidovja, ki obdaja mesto v nekaterih krajih.

Japonci so napeli vse sile, da se maščujejo za poraz, ki so ga doživeli v bitki pri Tajčervangu zadnji teden. Zunanji vojaški opazovalci pravijo, da general Kaišek, vrhovni poveljnik kitajske armade, pošilja nove čete, da ustavi japonsko ofenzivo in vrže sovražnika nazaj.

Konec jeklarske stavke na vzhodu

Harrison. — V tovarnah Crucible Steel Co. v tem in sosednjih mestih New Jerseyja je bila končana pettedenska stavka, ko je družba pristala na pogajanje z jeklarsko unijo CIO. Stavka se je pričela, ker ni hotela obnoviti pogodbe. Prizadehtih je bilo 2000 stavkarjev, ki se bodo vrnili na delo brez diskriminacije "kakor hitro bo dovoljevala biznis". Nova pogodba bo krila vseh deset družbinih tovarn na vzhodu.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODA
PODPORNO JEDNOTO
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravna društva (vsem članom) in Kanada
\$2.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta, na Chicago
in Cleveland \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, na Los Angeles
\$5.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cleveland \$7.50 per year,
foreign countries \$8.00 per year.

Črna celovita govorila—Recepti, recepti in recepti
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.
Recepti, recepti in recepti. Recepti, recepti in recepti.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Zadružno gibanje v Detroitu

Detroit, Mich. — Zadružniško gibanje med detroitskimi rojaki je nekaj povsem novega. Zato je še mnogo nerazumljivega, pa u-gibamo in se vprašujemo, kako začeti in na kakšen način dobiti potreben kapital, kajti brez tega ne gre, saj je vendi znano, da vsak začetek je težak in ta ni nobena izjema.

Dne 10. aprila se je vršil zadružniški shod pod avspicijlo društva 121 SNPJ in delničarjev SND. To društvo šteje okrog 280 članov in delničarjev pri SND je nad 300. Torej lepo skupno število in dobra moralna podpora, vendar tega tudi ni nikake bojazni za organiziranje zadruge, ako le malo pomislimo in pogledamo. Vse aktivnosti in vsa trgovina ter lastnina SND, lahko rečemo, je naše skupno zadružniško delo, kajti domovo poslopije in zemljišče je last delničarjev. Torej to ni nobena pri-vatna last, nego last skupine ljudi, ki se zavežajo, da v skupnosti je moč in enake koristi. V tem je torej v bistvu princip zadružništva kakor tudi zadružne prodajalne.

Omenjeni zadružniški shod je bil povoljno obiskan, dasi ne kot bi moral biti. Glavni govornik je bil naš star in izkušen zadružar Joe Siskovich iz Clevelanda. V daljšem govoru je posegel nazaj v zgodovino in začetek zadružništva. Iz njegovega govora smo imeli priliko črpati zgodovinske probleme z ozirom na politiko in ekonomijo. Zlasti se je držal teorije iz preteklosti, da vlade na političnem ekstremu niso bile kompetentne izvršiti svojega programa, ker niso imele fundamentalne podlage in ne v vidiku vsakdanjih potreb človeške družbe. Človek je lahko dober politik in unionist, če pa nima pod kontrolo vitalnih življenjskih potrebščin — produkcije in distribucije — tedaj so vse politične teorije v praksi brez pomena. Dokazi so tu, ki so jako vidni in občutljivi, da jih lahko zapopade vsak delavec. Treba je, da se organiziramo strokovno in politično, prav tako važne pa so gospodarske organizacije, to je zadruge. Ako si delavec dane pripori 10% zvišanje plače, jutri že poskočijo cene ne potrebščin, tako da ostane v istem položaju. Seveda se izboljšajo razmere v tovarni potom unij. Glavno pa je, da si delavci ustvarijo boljšo bodočnost potom zadrug; kar delavec ustvari z umom in pridnimi rokami, naj svoj produkt deli z ostalimi delavci, kateri bodo delili svoj doprinos z njim. Torej: zadružništvo. Vsak produkt delavcev in farmerjev naj se razporedi med delavce in farmerje zadrugnim putem. Delavec in farmer sta upravičena, da uživata dobrine svojih rok. Do tega pa se more priti edinole potom zadružništva, da se izločijo izkoriščevalci in prekupčevalci, ki kontrolirajo trg na račun vseh producentov in konsumentov.

Jože Siskovich nam je podal tudi kratek pregled aktivnosti njihove zadruge v Clevelandu, ki beleži jako dobre uspehe in gre po načrtani poti naprej, statistični podatki o njih trgovini pokazujejo jako dober rezultat. Iz tega se razvidi, da se clevelandski Slovenci zavedajo svojih potreb, zakar jim gre priznanje. Detroitčani pa glejmo, da jim bomo sledili. Pridružimo se tej veliki zadružni armadi napredka za boljšo delavsko bodočnost! Organizirajmo zadružništvo! Kaj lahko dosežemo z zadružništvom, imamo dokaze na Angliškem in v skandinavskih državah, kjer je zadružno gibanje na višku. Na Angliškem imajo svoje tovarne, svoje hiše in svoje transportne ladje ter zaposlujejo na tisoče delavcev, ki ne poznajo brezposelnosti. Na Švedskem je kapitalizem v razsulu, ker ga izpodreja zadružništvo. Statistična poročila nam jasno pričajo, da na Švedskem danes ne poznajo brezposelnosti. Tam si delavstvo polagoma osvaja tovarne in transport ter splot vse državno bogastvo. Vse to je mogoče tudi tu v tej bogati in prostorni deželi, le če delavstvo hoče.

Dobro se zavedamo, da se de-

troitska slovenska naselbina zaveda svojih potreb in koristi od skupnosti. To dejstvo se je pokazalo na tem shodu, četudi nas ni bilo posebno mnogo navzočih, priznati pa je treba, da je bil shod velik moralen uspeh. Dejstvo, da se je že čez 50 članov vpisalo, govori, da se zavedajo potrebe zadružništva. Na shodu so bili navzoči tudi ameriški zadrugarji, organizator dr. Sunquist in publicistijski odsek in več drugih zadrugarjev. Dr. Sunquist je izjavil, da je sedaj v Ameriki nepričakovan razmah v zadružnem gibanju. Lani se je promet trgovine podvojil in celotno potrošnjo, članstvo pa zvišalo za ogromno število. Vsaka država bo dobila svojo zadružno centralo. V Indiji imajo svoj mlin za moko, ki je najboljši kakovosti. V Michiganu imajo že 5000 akrov sveta za letovišča z 48 lesenimi kočami za družine zadrugarjev, katerim so na razpolago po jako nizki najemninah. Bilo je več drugih podatkov o zadružništvu, s katerimi se bomo bolj natanko seznanili čim se organiziramo. Saj bi vzelo celo knjigo, da se bi opisale in navedle vse stvari o koristih zadružništva. Sedaj je potrebno, da se medsebojno stvarno in lepo pogovorimo.

Odbor, ki je bil izvoljen pri društvu 121 SNPJ in pri SND in nato na shodu za nadaljevanje započete zadružniškega dela, je šel takoj na delo in iz svoje srede izvolil odbor treh članov, v katerem so John Berling, Anton Homec in Joe Koršič. Ta odbor ima nalogo, da gre od hiše do hiše k rojakom in pojasni namen in cilj ter potrebo take zadruge v naselbinah, da organiziramo in ustanovimo lastno zadružno prodajalno. Zato se apelira na vse naše rojake in rojakinje v tej naši metropoli države Michigan, da grejo na roke omenjenemu odboru. Najbolj pa se apelira na naše rojakinje, ki imajo kot gospodinje pri vsaki družini največkušen in najboljši vpogled z ozirom na življenjske potrebščine. Prepričan sem, da smo že dovolj pretrpeli mizerije in neugodnosti ter da je skrajni čas, da se otresemo tega bremena. Začnimo si izboljševati naš položaj po svoji volji. Da ne bo ves naš trud zaman in da bo uspeh v korist nam vsem, se apelira na trezni razum vseh rojakov in rojakinj za sodelovanje. Pri tem ne pride v poštev ne vera ne politika ne narodnost. Tu smo in bomo vsi enaki. Ena misel, eno delo in iste koristi.

Ako bodo naši rojaki kot celota ali omenjenemu odboru na roko, kadar jih obišče, bo uspeh zagotovljen. Vpišite se in pristopite v zadruge! S tem boste dali priznanje in zadoščenje ter zaupanje odbornikom za njih trud in poštvalnost. Torej naprej po načrtani poti brez ovir vsake osebnosti! Vsi v delavsko solidarno zadružništvo v Detroitu!

Anton Jurca, 121.

Priznanje ženskemu svetu

Cleveland, O. — Zgodilo se je baš sredi (dne 13. aprila), ko sem moral odločiti oziroma oddati društveno vodstvo pri pogrebu br. Majka Bukovnika društvenemu tajniku, da je opravil zadnje obrede za pokojnim. To pa valed tega, ker sem prejel pozivnico s sodnije, da moram pričati v zadevi tožene družbe, pri kateri sem uposlen. In takrat se je tudi zgodilo, da sem prvič stal pred sodnico, ne pred sodnikom. To je bilo na mestnem civilnem sodišču pred sodnico Mary Grossman. Pa boste gotovo rekli, češ, ali je to kaj čudnega v Ameriki, kjer so ženske enakopravne z moškimi? Seveda je, prijatelji in nasprotniki ženskstva. Zlasti je čudno, če si šele pred dobrim tednom čital predobrobnosti, da so pred nekako 260 leti v Salemu, torej v Ameriki, sezgali, preganjali in ubijali ženske kot čarovnice. No, in sedaj pa ima ženska sodnijsko oblast in vse, kar potrebuje, je zakon, da bi ona lahko obsodila moškega, ki je pred navedenimi leti obsodil ženo, za njegovo budalost, da se ga postavi ob zid in se ga preluknja po stalinovsko s kroglicami v hrbet!

Ona ni prva sodnica v Ohio. Vrhovno sodišče v Columbusu se tudi ponaša s svojo sodnico Florence Allen, ki v mnogih odločitvah odločuje boljše kot sodniki. Posebno se mi je dopadel odlok v odločitvi, kdo ima prednost na križišču glavne in stranske ceste: Odlok: voznik na glavni cesti ima prednost pred onim, ki hoče zaviti s stranske na glavno cesto, to pa le takrat, kadar je v taki bližini, da mu ni mogoče ustaviti, da oni s stranske ceste zavozijo predenj. Če pa je v taki razdalji, da lahko ustavi, a noče in bi se zaletel v onega, ki privozi predenj s stranske ceste, potem je seveda njegova lastna krivda. In kdor ima opravka z vozilom, bo priznal, da je to pravičen odlok in — da ženske imajo glavo in v nji močnega.

Komaj sem se vrnil s sodišča domov, že sem prejel svezjen pisem, med temi tudi pismo rojakinje iz Penne, v katerem me vzpodbuja k nadaljnjemu pisanju kritikujočih dopisov. Ona piše: "Je res, kadar jim posvetite, da se jim ne dopade, kar so sami pisali, potem pa lopnejo po Barbiču." Alesih jim je dobro povedal v Prosveti z dne 11. aprila. Čital sem tudi vzpodbudna priporočila nekaterih čitatev, ki pravijo v svojih dopisih, da jim ugajajo moja poročila, ki sem jih dosedaj podajal v javnosti. Vsem tem naznanam, da bom še nadalje tako deloval kakor sem doslej. Niti na misel mi ne pride, da bi odnehal, zlasti ne v teh kritičnih momentih. Saj ste tudi lahko sami razvideli, da so me celo drugi začeli posnemati, četudi z drugačno taktiko!

In to ni vse, ko razkrinkavam metode naprejevecev, ki agitirajo za list, ki ga smatrajo za komunističnega, a jih je sram to javno povedati. Posebno pa še oni, ki so bili v sovjetski Rusiji, pa so mislili, da bodo oni tam vodili kominternu, sledile pa so jim le gladne muhe, katere jih bi od lakote skoro snedle, ako ne bi bi-

Harry Hopkins, načelnik federalne reliefne administracije.

li v nekaj mesecih pribežali nazaj na cesto Waterloo. Potem pa so se še protivili, da bi plačali tisto, kar bi morali plačati, nazadnje pa so se proglasili za bankrotne! To so vam "človeki," s katerimi imam opravka tukaj v Clevelandu in kateri skačejo preko vseh plotov, le da bi nagajali nam, ki jim hočemo dobro. Povedano naj bo tudi tole: Pri društvu je član, ki že leta drugega ne dela, kot le fehtari, da se mu plačuje asessment, potem ti pa gre in glasuje, da se da oglaš v listu, ki dela zdražbo med članstvom, najbolj pa zraven napada onega, ki je delal in še dela, da se pomaga onim, ki ne morejo plačevati svojih rednih prispevkov. To vam je plačilo za dobro storjeno delo!

Med temi ljudmi se najdejo tudi taki, ki te hočejo ugrizniti, ako si pripravljen zagovarjati ženske pravice, katere jim po vsej pravici gredo, ako jim daš javno priznanje, da imajo v gotovih ozihih prav, zraven pa se hoče prikazati nekatere posamezne ženske, kot da so one krive razmer, ki nastanejo v raznih domovih. In kaj še poleg tega? Nekateri ti hočejo zraven naprti, da si ti kriv, ako si pri-jazen napram gotovim ženam. Taki možakarji kaj takega ne marajo; oni vztrajajo, da se bi moralo zlasti z ločenkami postopati tako, kakor so postopali z ženami v Salemu pred 260 leti! Na grmado z njimi! One so čarovnice, copernice! Začarale so nas! Mi smo možje in ženske morajo na kolena pred nami! Ampak tudi tu ni za nas nobene-ga strahu!

"Zakaj vruga pa hvališ žensko?" me bo 'pital' ta ali oni rojake. Ne hvalim jih, moji dragi, moram jim pa dati priznanje za vse ono, kar jim gre, namreč priznanje, da so enakopravne z moškimi. In žena, katere ne bom nikdar pozabil, je bila moja mati! Bila je ženska, kakor vse druge žene. Ako ne bi bilo nje, bi tudi vse one, katere mi dajejo javna priznanja, tega ne mogle storiti; ker me ne bi bilo. Od nje nisem prejel bogastva v zlatu, prejel sem le zdravje in telo z glavo in možgani vred. In to je vse, kar potrebujem za ob-stoj postenega življenja!

Ko sem hodil po svetu, so mi mnogokrat priskočile na pomoč v težkih in bednih časih baš ženske! Povem vam slučaj, pa če verjamete ali ne, ki je resničen in prav nič me ni sram povedati. Leta 1907 sem bil v Seattle brez evnika in tri dni brez jedi. Še bolj pa me je skrbelo prenočišče. Klatil sem se tam, kjer se je prodajalo živo mesto za dolar, Pa me kliče. Rekel sem, da sem suh, brez jedi in pijače, niti postelje nimam — daj mi kvoder. "Ako je res tako, in ker ti verjamem, da si v stiski," je dejala, "tukaj je!" Odvrnil sem: "Hvala lepa, dekle! Rajši te bi srečal kje drugje, vidim pa, da imaš dobro srce in želim, da ti bi mogel kdaj povrniti." — Pred par dnevi sem to pripovedoval ženi v priroči njenega moža, in prav nič strahu nimam, kolikaj mož to ve. Čemu bi mi igrali hi-navca? Pridimo na dan z zadevami, kakršne so!

Tu je naš dnevnik Enakopravnost prinašal roman Carica Katarina. Našim ženskam ni moglo v glavo, da je mogla biti Katarina tako kruta. Razume se, da so z zanimanjem sledile romanu in kar cmokale njega vsebino. Ne verjamem pa, da se je kdorkoli potrudila, da bi čitala zgodovino Empress Catharine, (Nadaljevanje z 2. strani.)

Pogovor s temi in onimi

Ivan Molek

LJUDJE, KI SAMI SEBE BLJEJO S PESTJO V NOS

Slovenski klerikalci preklinjajo komunistično diktaturo — do danes je ta diktatura v mosamo v Rusiji — v isti sapi pa pozdravljajo blagrujejo fašistično diktaturo v Španiji, odobraval ter pozdravljali so klerofašistično diktaturo v Avstriji. Avstrijski klerikalci (nadslof in kardinal Innitzer) celo danes pozdravljajo Hitlerjevo diktaturo v Avstriji.

Kadar govorim o klerikalcih, imam v misli katoliške fanatike, kajti dobro se zavedam, da vsi katoliški še niso fanatiki in klerikalci.

Zakaj to protislovje pri klerikalcih? Zakaj odobravaljo diktaturo na eni strani in zakaj sovražijo na drugi strani? Zakaj je diktatura dobra, če jo izvajajo katoliški fašisti in zakaj ni dobra, če jo izvajajo poganaki nacisti ali Stalinovi boljševiski?

Zakaj slovenski klerikalci obsojajo Mussolinijevo diktaturo na Primorskem in zakaj odbravajo Mussolinijevo pomoč za uvedbo diktature v Španiji?

Kako je logično mogoče, da bi bil agresiven umor upravičen v enem primeru, na primer katoliški Avstriji in Španiji, v drugem primeru, na primer v Rusiji je pa hudodelstvo? — vsaki zdravi logiki je agresiven umor (ne o-ramba proti nasilju, temveč namenoma plan umor) hudodelstvo v vsakem primeru, ne-pak klerikalci imajo v tem oziru dve merilno mero zase, drugo pa za nasprotnika.

Klerikalci ne bodo tega nikdar pojasnili, ne morejo. O yes, klerikalci imajo pri tej stvari silno namazano zofistiko in znajo zavijati, se kar k

Skupina članov avine gnuje v Pontiacu, Mich., nosi nazaj pohištvo neke družine v hišo, iz katere je bila izgnana, ker ni mogla plačati stanarine.

F. M. DOSTOJEVSKIJ;

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s pripovedi — Prevodnik Vladimir Levčič

In smešno: mahoma mi je prišlo na um, da bi jim na okvirju okna zadržal tiste znake, češ da je Grušenjka prišla, kar njim na oči. Besedam nekako ni verjel, a ko sem zadržal znake, je takoj stekel odklepat vrata. Odklenili so. Hotel sem stopiti noter, toda on stoji in mi s telesom zapira pot, ne pusti me vsega v hišo. — 'Kje je, kje je?' gleda name in trepeče.

Nu, si mislim, če se me pa tako boji, bo slaba! — In kar noge so mi oslabele od strahu, da me ne bo spustil v stanovanje ali pa bo zakričal, ali pa, da priteče Marfa Ignatjevna ali, da se vobče kaj zgodi, saj sam ne pomnim več, kako je bilo, najbrž sem stal sam ves bled pred njim.

Šepnem mu: 'I, tam, tam je, pod oknom, kako da je niste videli?' pravim. — 'Tak kar pripelji jo, sem jo pripelji!' — 'A boji se,' pravim, 'krika se je ustrašila, v grm se je skrila, pojdi-te, pokličite jo,' pravim, 'sami jo pokličete iz kabine.'

Stekel je, stopil k oknu in postavil svečo nanj: 'Grušenjka,' kliče, 'Grušenjka, ali si tu?' Tako kliče, a skozi okno se noče nagniti, od mene se noče oddaljiti, iz samega strahu, zakaj zbal se me je bil da nikoli tega in zato se ne u-pa oddaljiti od mene. — 'Tak tamle je,' pravim (stopil sem k oknu in se sam ves nagnil ven-kaj), 'tamle v grmu, smeje se vam, ali vidite?' In zdaj mi je verjel, kar vtrepetal je, zakaj strašno so bili zaljubljeni vanjo, in se ves nagnil skozi okno.

Tedaj sem pograbil obteževalnik z njegove pisalne mize, ali se ga spominjate, kake tri funte ga bo, in zamahnil z njim in ga od zadaj udaril z vogalom prav na teme. Niti kriknil ni, le sedel se je mahoma, jaz pa sem ga še v drugo in v tretje. Pri tretjem udarcu sem začutil, da sem mu prebil glavo. Kar vznak so se zdajci zalilili, z obrazom navzgor, vsi v krvi. Tedaj sem se ogledal: krvav nisem, nič ni brizgnilo. Obrisal sem obteževalnik in ga položil nazaj, stopil za oltar, vzel denar iz ovojca, ovaj pa sem vrgel na tla in tisti rožnati trak zraven njega. Ves tresoč se sem šel na vrt, naravnost k oni jablani, ki je v sredi vrtja, saj poznate tisto duplo, že davno sem si ga bil zapomnil, krpica in papir sta že ležala v njem, zdavnaj sem ju bil pripravil; zavil sem ves denar v papir in nato v krpo in ga spravil globoko v duplino. Tako je ostala vsota delj ko dva tedna tam, zakaj vzel sem jo šele potlej, ko sem se vrnil iz bolnice. Vrnil sem se na svojo posteljo, legel in strahoma pomislil: 'Če je Grigorij Vasiljevič čisto mrtev, tedaj utegne postati stvar zelo žal-tava, če pa ni ubit in se zave, tedaj bo imelo to zelo dobre posledice, zakaj on bo potlej pri-ča, da so bili Dmitrij Fjodorovič tu in so ga po tem takim tudi oni ubili in odnesli denar.' Te-daj sem jel od dvoma in nestrpnosti stokati, da bi čim prej zbudil Marto Ignatjevno. Napo-sled je vstala in že planila k meni, a tisti mah je opazila, da Grigorija Vasiljeviča ni; planila je iz hiše in čul sem jo, kako je zavpila na vrtu. Nu, in tako je šlo potlej vso noč in jaz sem bil zdaj pomirjen zastran vsega.

Pripovedovalec je preстал. Ivan ga je poslušal ves čas z mrtvaškim molčanjem, ne da bi se ganil in ne da bi odtrgal oči od njega. Smer-djakov se je med pripovedovanjem le redko ozir-nan, največ je škilil v stran. Na koncu svoje povesti se je očividno sam razburil in jel težko dihati. Potne kaplje so se pokazale na njegovem obrazu. Vendar pa ni bilo moči uga-niti, ali čuti kesanje ali kaj drugega.

'Stoj,' je Ivan zamišljeno prestopil besedo. 'Kaj pa vrata? Če je odprla vrata samo tebi, kako jih je mogel potlej Grigorij videti odprta, še preden si ti prišel? Zakaj Grigorij jih je ven-dar že preje videl odprta?'

Značilno je, da je Ivan vpraševal s kar naj-

mirnejšim glasom, nikakor ne z jezo; če bi bil zdaj kdo odprl vrata in a praga pogledal na nji-ju, bi bil moral brezpogojno misliti, da sedita in se miroljubno razgovarjata o kaki vsakdanji, čeprav zanimivi stvari.

'Kar se tiče teh vrat in da jih je Grigorij Vasiljevič baje videl, da so bila odprta, to se mu je le tako zazdelo,' se je spačeno nasmešnil Smerdjakov. 'Saj vam povem, da to ni človek, ampak pravi trmast konj, in čeprav ni videl, ampak se mu je le zdelo, da je videl, mu tega ne boste več izbili iz glave. Samo vaša in moja sreča je nanesla, da si je vtepel v to glavo, za-kaj spričo tega bodo nedvomno dokazali Dmi-triju Fjodoroviču, da je krivec.'

'Čuj,' je izpregovoril Ivan Fjodorovič, kakor da ga spet mineva jasnost in se z naporom muči, da bi nekaj premislil, 'čuj... Marsikaj sem te še hotel vprašati, pa sem pozabil... Zmeden postajam in pozabljam vse. Da! Vsaj to mi še povej: zakaj si odpečatil ovoj in si ga pustil na tleh? Zakaj nisi odnesel denarja kar v ovoju? Ko si pripovedoval, se mi je zazdelo, da govoriš o tem ovoju tako, kakor da je bilo treba tako ravnati... a zakaj je moralo tako biti—toga ne razumem...'

'Iz več razlogov sem tako napravil. Zakaj če bi bil morilec človek, ki pozna hišo in vse navade, kakor na primer jaz, in je preje sam videl ta denar in ga morda celo sam spravil v tisti ovoj in na svoje oči gledal, kako so ga pe-čatili in pisali naslov—iz kakšnega razloga naj bi tak človek, če bi bil na primer on izvršil umor, potlej, po umoru, odprl ta zavoj in še celo v tisti naglici, ko že itak z vso gotovostjo ve, da leži denar v tem zavoju? Narobe, če bi bil to tak grabežljiv kakor na primer jaz, tedaj bi krat-komalo vtaknil ta zavoj v žep in ga ne bi prav nič odpiral, ampak bi z njim prejel ko mogoče po-begnili. Čisto drugače so tu ravnali Dmitrij Fjodorovič: oni so bili o zavoju samo slišali, sami ga niso bili videli, in ko so ga dobili v roke, recimo na primer izpod blazine, so ga pri tisti priči urno razpečatili, da pogledajo, ali je denar res v njem ali ne? Ovój so pa tam na mestu zavrgli, ker niso več utegnili pomisliti, da bo ostal kot dokaz zoper njih samega, zakaj oni niso vajeni krasti in niso preje nikoli ničesar očitno ukrali, ker so rojen plemič, in če so se zdaj odločili za krajo, tedaj prav za prav niso prišli krast, ampak tako rekoč samo vzeti svojo last nazaj, saj so bili že preje po vsem mestu razglasili in se že naprej glasno hvalili pred vsemi, da pojdejo k Fjodoru Pavloviču in mu vzemo, kar je njihovega. Na svojem zaslišanju sem državnemu pravniku prav to misel... ne jasno izrazil, ampak narobe, nekako bolj z namigom sem mu jo podvrgel, tako, kakor da jaz tega ne razumem, ampak kakor da jim je sa-memu prišlo na um, ne pa da bi jim bil jaz pri-šepnil—tako da so se gospodu državnemu prav-niku kar sline pocedile od tega mojega namiga.'

'Ali je mogoče, ali je mogoče, da si vse to že takrat na licu mesta tako premislil?' je vzkli-nil Ivan Fjodorovič, od začudenja ves iz sebe.

'Lepo vas prosim, kje bi bil pa mogel v taki naglici premisliti vse to? Vse je bilo že naprej premišljeno.'

'Nu, nu... tedaj ti je sam vróg pomagal!' je iznova vzkliknil Ivan Fjodorovič. 'Ne, nisi neumen, veliko bolj prebrisan si, nego sem mi-sal...'

Vstal je, z očividnim namenom, da se izpre-hodi po sobi. Strašna tegoba mu je pritiskala na srce. A ker mu je bila miza na poti in bi se bil moral skoro plaziti skozi prostor med njo in steno, se je samo obrnil na mestu in sedel na-zaj. To, da ni mogel izprehoditi, ga je morda tudi mahoma razjarilo, tako da je skoro s prejš-njo besnostjo nenadoma zavpil:

(Dalje prihajajo.)

Mike Brilli (Lincoln, Ill.):

Kako je župnik pregnal hudobca

(Nadaljevanje in konec.)

Zaklal je več kokoši in jih pričel peči. Mešetar je prišel k njemu zgodaj in ga opazoval, ko se je urno sukal okrog peči. Vesel je bil, ker je šlo vse po sreči. Pre-skrbel mu je gospodinjstvo in Luka je videti zadovoljen z njegovo iz-biro. To je že nekaj, večje vred-noti zanj pa je denar, ki ga bo zaslužil pri tej kupčiji. Mešetar je prvi opazil, da prihaja nevesta s starši in opozoril fanta na to. Luka je baš vlek ponvo, v ka-teri so se pekle kokoši, iz peči, ko ga je mešetar opozoril na pri-hod. Skoro bi bil vse skupaj spu-stil na tla v svoji razburjenosti. Čez nekaj časa so pričeli že po-trkali na vrata in Luka jim je hitel odpirat. Potem so se vae-dili k mizi in Luka jim je stre-gel. Starši so bili veseli, ker bo njuna hči prišla v tako hišo za gospodinjstvo. Po kosilu so si ogle-dali posestvo in potem so prizna-li, da se jim dopade. Oče je dejal,

da bo dal večjo doto hčeri kot je nameraval, ker je prepričan, da bo ona zadovoljna z ženinom in posestvom, na katerem bo gos-podinjala. Dogovorili so se, kako bodo uredili druge stvari in o po-roki. Luka bi bil rad videl, da bi nevesta kar ostala v njegovi hi-ši, čeprav je vedel, da to ni mo-goče.

Sedaj je bilo potrebno, da dobi ljudje od svoje strani, nevesta pa od svoje, kajti čas poroke se je bližal. Luka je vprašal svoje-ga prijatelja, sosedovega fanta, če hoče biti njegov tovariš pri poroki. Fant, ki mu je bilo Miha ime, je z veseljem ustreget pri-jatelju. Luka je dejal, da svatba ne bo razkošna, da ima vsega prilično dosti, le prekaljenega mesa mu manja. Luka je potem obvestil druge ljudi in šel iskat godca, da bo igral na njegovem ženitovanju.

Prijatelj Miha je začel tuhta-ti, kako bi pomagal ženinu, ki je

dejal, da nima prekaljenega me-sa. Rad bi mu nekaj dal kot dar in prišel je do zaključka, da mo-ra dobiti meso. Spomnil se je, da ima stari župnik dosti prekaje-nega mesa, ker vsako leto zaka-lje več prašičev in pripravi do-voľ mesa za vse leto. Miha je vedel tudi, kje ima župnik shram-bo, v kateri visi meso, poleg te-ga pa je vedel, da župnik ne pro-daja mesa, drugje pa bi ga tež-ko dobil. Prišel je do zaključka, da bo meso ukradel, toda potre-boval bo pomagace, toda vpraša-l je, kje naj jih dobi. Svoj na-jbližji je potem pojasnil prijate-ljem, ki so mu obljubili pomaga-ti. Zmenili so se, da bodo to delo prav po domače opravili.

Neko temno noč so si Miha in njegovi prijatelji naprtili lestvo, vze-lo dolgo vrv in odkorakali proti župnišću. Tam so čakali, da so župnik, njegova kuharica in dekle zaspali. Vrata župnišča so bila zaprta in vsa okna so i-mela železna omrežja in fantje so vedeli, da ne bodo prišli v župnišče skozi vrata in okna. Ko je bilo vse tiho in mirno, so po-stavili lestvo in zlezli na stre-

ho. Miha je že prej potuhtal, ka-ko bo prišel notri. Edina pot je bila skozi dimnik v kuhinjo in od tam v shrambo, kjer je bilo me-so.

Zmenili so se, da si Miha opa-še vrv, tovariši pa ga bodo poča-si tako opasena spuščali po vrvi skozi dimnik v kuhinjo. Ta-ko se je tudi zgodilo in Miha je bil kmalu v kuhinji in zdaj mu je bila odprta pot do shrambe, v kateri je viselo meso. Dogovori-li so se že prej, da bosta dva to-variša stala pri kuhinjskem o-knu, skozi katero jima bo poda-ljal meso. Miha je kmalu nabral klobas in drugega mesa, ki ga je potem podajal skozi okno svo-jima tovarišema, ki sta stala z vrve. Ko je bilo to delo oprav-ljeno in sta meso odnesla na var-no, sta šla zopet na streho, da potegneta prijatelja skozi dim-nik iz kuhinje. Pri tem pa so i-meli smolo. Nekaj časa sta vle-kla za vrv, toda breme je bilo pretežko, Miha pa si tudi ni mo-gel pomagati. Spustila sta ga na-zaj, nato sta se podala spet k oknu, da se pogovorita s prija-teljem, kaj treba storiti. Miha je začel tuhtati, kako bi prišel iz kuhinje in kmalu je imel na-črt.

Tovarišema je svetoval, naj odneseta meso domov in ga spravi-ta, on pa se bo slegal in nama-zal s sajam, da bo izgledal kot zamorec. Vzameta naj s seboj tudi njegovo obleko in jo skrijeta v grmovju, kjer jo bo našel in oblekel ter prišel za njima, če se bo vse srečno izteklo. Tovari-ša sta storila, kar jima je naro-čil, nakar se je prišel Miha ma-zati s sajami, da je bil kmalu ves črn, le jezik je bil rdeč in oči so se mu svetile. Vse je dobro premislil, kaj bo storil, ko bo de-klja prišla zjutraj v kuhinjo.

Ko se je začelo daniti, je Mi-ha alikal, da nekdo prihaja. Hit-ro je skočil na stol in se posta-vil kot vojak na straži, iztegnil jezik in strašno grdo gledal. Ku-hinjska vrata so se odprla in de-klja je vstopila, toda kakor hitro je zagledala črno pošast na sto-lu, ki je tam nepremično stala, se je zgrudila na tla iz strahu. Ko se je nekoliko opomogla, je šla klicat kuharico, naj gre hi-tro v kuhinjo, kjer je črna po-šast. Kuharica se je tudi ustra-šila in z dekljo sta sklenili, da pokličeta župnika. On kot duho-ven ima moč, da izžene hudobca iz kuhinje.

Župnik je neverjetno zmajeval z glavo, ko sta mu dekla in ku-harica pripovedali, da je hudobec v župnišću. Dejal je, da to ne more biti resnica, vendar se bo prepričal. Vrgel je nase štolo, vzel knjigo in rožni venec ter odšel proti kuhinji. Miha je do-bro vedel, da bosta ženski pokli-cali župnika in da bo prišel v ku-hinjo; zato se je tudi na to dobro pripravil. Iztegnil je jezik še bolj ven, ko je zaslišal župnikove ko-rake. Prišel je sem, kajti ženski sta že prej rekli župniku, da ne gresta v kuhinjo.

Župnik se je ustavil pri vra-tih, držeč v levi roki knjigo in rožni venec, z desnico pa je na-pravil križ in začel moliti. Vpra-šal je črno postavu, kaj želi in zamrmljala je, da hoče zraka. Župnik je nato poklical dekljo in ji ukazal, naj odpre zunanja vrata. Komaj se je to zgodilo, je bil Miha že pri vratih in nato na prostem. Hitro jo je ubral proti grmovju, kjer je vedel, da sta tovariša skrila njegovo oble-ko. V naglici jo je vrgel nase in potem stekel k potoku, kjer si je umil obraz in nato jo je hitro popihal domov. Vse se je izvršilo tako hitro, da je bil župnik pre-senečen. Ko je izgnal 'hudobca', se je vrnil v svojo sobo, da se oddahne. Potem je poklical kuha-rico in dekljo, da jima napravi pridigo. Dejal je, da sta se sedaj lahko na lastne oči prepričali, kaj more napraviti on, ki je bo-žji namestnik. Dobijo se ljudje, ki pravijo, da ne morejo ničesar napraviti, sedaj pa sta se prepričali, kaj lahko duhovnik stori, je govoril župnik.

Potem, ko sta se kuharica in dekla nekoliko pomirili od pre-stanega strahu, je župnik dejal, da bo treba skupno proslaviti do-godek, izgon hudobca iz župniš-ča. Danes bodo vsi sedeli in je-dli pri eni mizi — on, dekla, ku-harica, kaplan, mežnar in morda še kateri drugi. Naj ljudje zve-do, kako je župnik pregnal hu-dobca. Dekli je naročil, naj gre v shrambo in prinese klobase,

Dvojna igra vati-kanske hierarhije

Navidezni spori radi poslanice avstrijskih škofov

Vatikanska hierarhija je v ze-lo neljubem položaju radi posla-nice avstrijskih škofov verni-kom in pisma, katero je pisal du-najski škof, kardinal Innitzer, na-mestniku 'führerja' dr. Bürcklu. V svoji poslanici so povdarili škofje, da je priklju-čitev Avstrije Nemčiji volja božje previdnosti in da se naj verniki opredele za narodni so-cializem. Kardinal Innitzer je ta poziv škofov podčrtal v svojem pismu dr. Bürcklu in ga zaklju-čil namesto s 'hvaljen bodi Je-zus Kristus' s 'Heil Hitler!'

Katoliški svet je ostrmel pri-četo tega, zlasti ko se ve, v kak-šnem položaju je katoliška cer-kev v Nemčiji in se na podlagi govora Göringa na Dunaju, ki je napovedal izločitev cerkve iz političnega življenja, vidi, da bo cerkev v Avstriji delila usodo cerkve v Nemčiji.

Za vatikansko hierarhijo je bilo v tem položaju nujno potre-bno: prvič, da odvrne od sebe sum, kakor da bi bila s posla-nico avstrijskih škofov v zvezi, drugič, da da duška čustvom protinacistično razpoloženih ka-tolikov in tretjič, da na razum-ljiv način pove nemškemu naci-zmu, da naj njenih izjav, ki so posledica zadrge, ne smatra kot resne in naperjene proti sebi.

Kako je vatikanska hierar-hija to izvedla?

Kot vedno v takem položaju — sijajno.

Najbrvo je vatikansko glasi-lo 'Osservatore Romano' izja-vilo, da poslanica avstrijskih škofov ni bila sestavljena v spo-razumu s papežem in da je pa-pež tudi ni naknadno odobril. V vatikanskem radiu pa se je oga-sil zelo ostro neki jezuitski pa-ter proti zahtevi nemškega naci-zma po izločitvi cerkve iz poli-tičnega življenja in proti temu, da bi se pastirji priključili zma-

govitim mogočnikom, med te-ko navadni verniki silno trpe-jo. Toda časi, ko je veljala stusova zapoved 'Vaša beseda bodi samo da, da in ne, ne,' minuli. Se je zvenela beseda vatikanskega radija v usseh in njih poslušalcev, ko se je Vati-ko oglašil v drugič k besedi.

To pot je obsodil izvajanja zuitskega patra, ki je imel o-imenjeni govor v vatikanskem radiu, češ, da to ni oficijelno m-nje Vatikana in še dodal, da kaj takega, kot se je zgodilo, pot, ne bo več ponovilo.

Potem je kardinal dr. Innit napisal še drugo pismo Bürck-lu, v katerem pravi, da je škof-aka poslanica nastala splošno v-nje Vatikana in še dodal, da-ake krvne skupnosti, njih n-ja pa, da pride do pomirje in pobotanja med cerkvijo, žavo in stranko.

Na podlagi teh dejstev la-trdimo:

Vatikan je ne samo vedel poslanico avstrijskih škofov, pak jo je celo želel, v nadi, pride na ta način do pomirje z nacizmom, ki ne more od-stiti cerkvi, da mu je v Nema-precenjujoč svojo moč, kije-va. Za nameček, da se odd-nacizmu, ker je pustil zabav-ti jezuitskega patra po radi-pomirjenje razburjenega ka-škega sveta, je na naložbi dr-nitzerju, da še enkrat piše f-rerjevemu namestniku in v-pismu, ne samo znova potrdi-ljavnost škofovske poslan-ampak tudi prizna teorijo, ki-ne skupnosti, tkzv. rasno te-jo nemškega nacizma, kot zdi-ljivo s katolicizmom in vero, je do danes cerkev prerekala.

Kratko povedano: Vati-proži roko. Na nacizmu je, da-ne odbije in si s tem zagot-najboljšega pomočnika in se-lavca. — Del. Pol.

Agitirajte za Prosveto

POSLSUŠAJTE

PALANDECH'S TRAVEL BUREAU
Folklore Radio Program

Every Sunday from 1 to 2 P.
Station WWAE — 1200 kilocycles

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni 'Glas Naroda' lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jurčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Gospodarske, gospodinske in poučne knjige. Igre, pesmi, zemljevide.

Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

SPOMIN NA STARO DOMOVINO

"NAŠI KRAJI"

ZBIRKA 87 SLIK iz vseh krajev Slovenije. V finem bakrotisku na dobrem papirju, v veli-kosti 5x7½ inčev

Ta krasna zbirka, vas stane samo \$1

SPADA V VSAKI SLOVENSKI DOM

GLAS NARODA (Dep. N.) 216 W. 18th Street, New York

Zenske v pohodu v Washingtonu, kamor so prišle, da apelirajo na državni departmet s klic embarga glede izvoza orožja lojalistični Španiji.